

SUOMEN PANKKIYHDISTYS

SINÄ JA PANKKI

Marraskuu 2001

SISÄLLYS

ALKUSANAT	1
1. MITEN HOIDAT PANKKIASIASI	2
Mitä pankkiasioita hoidat konttorissa	2
Mitä pankkiasioita voit hoitaa Internet-pankissa	3
Mitä hoidat puhelimitse tai automaattilla	3
2. SINÄ JA RAHATALOUTESI	4
3. MITÄ RAHA ON	5
4. PANKIN TEHTÄVÄT	6
5. SÄÄSTÖT JA SIJOITUKSET	7
Pankkitilit	7
Miksi kannattaa säästää pankkitilille	7
Tilit eri tarkoituksiin	7
Tilien korot	8
Lähdevero	8
Talletussuoja	9
Arvopaperisijoitukset	9
Miten toimit kun sijoitat	9
Osakkeet	10
Sijoitusrahastot	11
Joukkolainat	13
Vakuutussäästäminen	13
6. LAINAT	14
Millä perusteella lainaa saa	14
Lainat eri tarkoituksiin	15
Miten toimit lainaa hakiessasi	16
Lainojen korot ja muut kustannukset	17
Valitse oma lyhennystapasi	18
Entä jos tulee lainanhoitovaikeuksia	19
Lainan takaisinmaksuturva	19
7. OSTOSTEN JA LASKUJEN MAKSAMINEN	20
Käteinen ja käteisautomaatit	20
Kortit	20
Laskujen maksu	22
Mitä pankkipalvelut maksavat	25
SANASTO	26

Linkkejä

7. tarkistettu painos 2001

Sinä ja pankki -julkaisuun liittyvän oppimismateriaalin
tehtävineen löydät
www.pankkiyhdistys.fi ->Julkaisut

ALKUSANAT

Pankkien tarjoamat sijoitus- ja rahoitusvaihtoehdot ovat monipuolistuneet. Uudet välineet ja nykyaikainen tekniikka ovat muuttaneet päivittäisten pankkiasioden hoitoa. Konttorissa asiainnin sijasta pankkiasiat hoidetaan yhä tavallisemmin itsepalveluna joko tietokoneella tai automaateilla. Asiakkaat tarvitsevat entistä enemmän tietoa käytössä olevista palveluista löytääkseen itselleen sopivimman tavan hoitaa pankkiasioitaan.

Tämä julkaisu antaa tietoa pankkien merkityksestä talouden kiertokulussa sekä pankkien tarjoamista palveluista kuten säästö- ja sijoitusvaihtoehdoista, luotoista, korteista sekä maksamisesta. Se on tarkoitettu opetuskäyttöön sekä jokapäiväisistä pankkiasioista kiinnostuneille. Julkaisu on tehty Pankkiyhdistyksessä yhteistyössä sen jäsenpankkien kanssa.

Julkaisun on laatinut tutkija Ulla Halonen Pankkiyhdistyksestä.

Helsingissä marraskuussa 2001
SUOMEN PANKKIYHDISTYS

1

MITEN HOIDAT PANKKIASIASI

Pankeilla on tarjolla useita vaihtoehtoisia ja toisiaan täydentäviä tapoja hoitaa pankkiasioita. Laajasta palveluvalikoimasta voit itse valita kulloinkin sopivimmat. Tavalliset päivittäiset pankkiasiat kuten rahan noston hoidat kätevästi automaateilla ja laskujen maksut joko Internetillä, puhelimitse tai tilisiirtoautomaatilla ja osan suoraveloituksena. Tarvittaessa voit hoitaa pankkiasiasi myös konttorissa ja saada henkilökohtaista ja asiantuntevaa palvelua.

Mitä pankkiasioita hoidat konttorissa

Jotkut asiat vaativat edelleen konttorissa käyntiä. Uuden palvelun käyttöönotosta sopiminen, kuten tilinavaaminen, kortin hankkiminen tai luottoasiakirjojen allekirjoitus tehdään yleensä konttorissa. Myös opastus uusien palvelujen käytöstä vaatii yleensä konttorissa käyntiä. Vaikka monet asiat voidaankin neuvoa puhelimessa tai Internet-pankissa, esimerkiksi korttien käyttämisestä automaateissa on hyvä saada henkilökohtaista opastusta pankissa. Myös luottoneuvottelu hoidetaan useimmiten konttorissa.

Muita konttorissa hoidettavia asioista ovat käteisen rahan tallettaminen, säästölippaan tyhjennys, tallelokeron avaaminen tai tallelokerolla asiointi, lahjakorttien osto ja lunastus, valuutan osto ja myynti. Samoin pankkikortti noudetaan usein konttorista. Tässä pankkien käytännöt vaihtelevat.

Muista Sinä ja pankki
-julkaisun tehtävät
www.pankkiyhdistys.fi

Mitä pankkiasioita voit hoitaa Internet-pankissa

Lähes kaikkien päivittäisten pankkiasioiden hoito onnistuu Internetin välityksellä kotoa tai työpaikalta tai mistä tahansa, missä Internetiä voi käyttää. Internet-pankissa/verkkopankissa voit milloin tahansa maksaa laskut ja siirtää rahaa tililtä toiselle heti tai antamalla maksulle eräpäivän. Pankkisi Internet-palvelussa voit vuorokauden ympäri myös tarkistaa tiliesi saldot, luottosi tiedot ja tilitapahtumat jopa usean kuukauden ajalta. Samoin näet Visa-korttisi saldon ja tapahtumat. Internet-palveluilla voit hoitaa monia muitakin asioita, jotka aiemmin vaativat pankissa käyntiä. Voit muun muassa lähettää pankille viestejä, tehdä lainahakemuksen, avata tilin tai tehdä korttihakemuksen. Sijoittajille tarkoitetut palvelut tarjoavat mahdollisuuden käydä myös arvopaperikauppaa.

Päästäksesi käyttämään Internetiä päivittäisissä raha-asioissasi sinun tulee tehdä sopimus pankkisi kanssa Internet-palvelujen käyttämisestä. Saat tällöin käyttöösi henkilökohtaisen käyttäjätunnuksen ja salaiset tunnusluvut, jotka vain sinä tiedät. Tämän jälkeen kirjoittaudut tunnuksellasi ja tunnusluvullasi pankkisi Internet-palveluun ja sen jälkeen siirryt siihen palveluun, jota haluat käyttää esimerkiksi laskujen maksupalveluun, sijoituspalveluun tai vaikka lainapalveluun. Pankkien Internet-palvelujen käyttäminen on helppoa. Palvelusta toiseen siirryt hiirellä klikkaamalla, ja tietojen selailu käy kätevästi havainnollisilla näytöillä.

Mikäli et vielä ole tehnyt sopimusta pankkisi kanssa Internet-palvelujen käyttämisestä, voit harjoitella käyttöä testitunnuksilla, jotka saat pankkien Internet-sivulta.

Mitä hoidat puhelimitse tai automaateilla

Voit hoitaa useimmat päivittäiset raha-asiasi myös puhelimitse joko henkilökohtaisena palveluna tai itsepalveluna näppäin- tai GSM-puhelimella. Puhelimitse asioidessasi tarvitset oman käyttäjätunnuksen ja tunnusluvut. Samoilla tunnuksilla ja salasanaalla voit asioida myös pankkisi Internet-palveluissa. Ottaessasi yhteyttä henkilökohtaiseen puhelinpalveluun puhelusi ohjataan automaattisesti haluamasi palveluun erikoistuneelle palveluneuvojalle. GSM-puhelimella voit tekstiviestien avulla muun muassa tarkistaa tilin saldon ja tuoreet tilitapahtumat sekä maksaa laskut. GSM-palveluissa on pankkien välillä eroja. Myös WAP-puhelimella voit hoitaa pankkiasioitasi.

Jos sinulla on automaatti- tai pankkikortti, voit nostaa käteistä käteisautomaateista ja maksaa laskuja tilisiirtoautomaateilla konttoreiden aukioloaikojen ulkopuolella, silloin kun sinulle sopii.

2

SINÄ JA RAHATALOUTESI

Taloudelliset asiat ovat osa jokapäiväistä elämäämme. Usein taloudellinen päätöksemme on niin tavanomainen, että tuskin edes huomaamme sitä. Joissain tilanteissa, kuten asuntokaupassa, jonkin muun suuren hankinnan yhteydessä tai saadessamme perinnön, huomaamme selvästi rahan liikkumisen.

Jokainen meistä on mukana talouden kiertokulussa. Talouden perusasiat voidaankin esittää yksinkertaistetulla rahan kiertokulkukaaviolla, jossa rahavirrat kiertävät eri talousyksiköiden eli kotitalouksien, yritysten ja julkisen vallan välillä. Raha on jatkuvasa liikkeessä.

Mistä rahaa sitten saa? Tavallisimmin tulosi syntyvät siten, että luovutat työpanoksesi työnantajan käyttöön ja saat siitä korvaukseksi palkkaa. Palkkatulon lisäksi voit saada erilaisia omaisuustuloja, kuten korkoja, vuokratuloja ja osinkotuloja sekä erilaisia tulonsiirtoja, kuten lapsilisiä ja sosiaaliavustuksia. Kun saaduista tuloista vähennetään verot ja sosiaaliturvamaksut, jäljelle jäävät käytettävissä olevat tulot.

www.pankin.nimi.fi

www.euro.fi

Voit käyttää tulosi joko kulutukseen tai säästämiseen. Osa tuloistasi kuluu perustarpeiden tyydyttämiseen kuten asumiseen, ruokaan ja vaatteisiin. Kun ostat yrityksen tuottamia tavaroita ja palveluita, rahan kierto jatkuu. Kaikki se mitä et kuluta, jää säästöön mahdollisesti myöhemmin käytettäväksi. Voit säästää esimerkiksi jotain tavoitetta varten, kuten asunnon hankkimiseksi tai vaikkapa lomamatkaan. Voit myös säästää maksaaksesi ottamiasi lainoja takaisin. Panemalla osan tuloistasi syrjään voit myös varautua odottamattomiin menoihin. Säästöt voivat myös tuottaa tuloja muun muassa korkoina ja osinkoina, mikäli säästöt on siinä tarkoituksessa sijoitettu.

Euromaat

BELGIA

ESPANJA

HOLLANTI

IRLANTI

ITALIA

ITÄVALTA

KREIKKA

LUXEMBURG

PORTUGALI

RANSKA

SAKSA

SUOMI

Rahan perinteinen tehtävä on toimia vaihdon välineenä, arvon mittana ja arvon säilyttäjänä. Nykyään raha on muuttanut muotoaan. Silloin kun palkka maksettiin suoraan käteen, rahakin oli hyvin konkreettista. Jos halusi ostaa jotain kallista, oli ensin säästettävä ja sitten vasta ostettava. Nyt ei enää välttämättä tarvitse säästää saadakseen jotain, vaan rahaa voi lainata monista tarjolla olevista paikoista.

Rahasta on tullut yhä näkymättömämpää. Palkka maksetaan suoraan tilille, ja maksut hoituvat sähköisesti joko tietokoneella tai puhelimitse maksajalta maksun saajalle. Kaupassa asioidessa ei enää aina käsitellä seteleitä ja kolikoita, vaan maksetaan pankki-, maksuaika- tai luottokorteilla. Maksuvälineenä on tällöin kortin katteena tilillä oleva raha. Raha voi olla myös sähköisessä muodossa eli korttirahana, jota voi ladata korttiin automaattilla.

Vuosi 2002 merkitsee lopullista siirtymistä euroon. Markkasetelit ja -kolikot vaihdetaan euroiksi helmikuun 2002 loppuun mennessä, ja 1.3.2002 alkaen euro on euromaissa ainoa käytössä oleva raha. Sen jälkeen markkoilla ei voi enää maksaa ja pankkipalvelut toimivat vain euroissa. Markkoja voi vaihtaa euroiksi Suomen pankissa vielä 10 vuoden ajan. Lisätietoja eurosta saa muun muassa pankeista ja Eurooppa-tiedotuksesta.

Muut EU:n jäsenmaat:

ISO-BRITANNIA
RUOTSI
TANSKA

4

PANKIN TEHTÄVÄT

Pankeilla on tärkeä merkitys rahan kiertokulussa. Kun talletat rahaa pankkiin, rahasi eivät jää pankkiin, vaan pankki sijoittaa ne edelleen, yleensä lainaamalla varoja toisille asiakkaille. Pankki lainaa rahaa yrityksille, jotka haluavat vaikkapa laajentaa toimintaansa uusia koneita ostamalla, tai kotitalouksille, jotka maksavat lainalla esimerkiksi asuntonsa tai muita hankintoja. Asunnon myyjä taas tallettaa osan saamastaan rahasta pankkiin, ja raha jatkaa kiertoaan.

Pankit ovat siis kanava, jonka kautta valtaosa talouselämässämme syntyvistä säästöistä ohjautuu rahoittamaan yksityisten ihmisten ja yritysten luotontarvetta. Pankkien lisäksi markkinoilla toimii myös muita rahoituspalveluja tarjoavia yrityksiä.

Pankkien keskeisenä tehtävänä on talletusten vastaanottaminen ja luottojen myöntäminen, toisin sanoen rahan ostaminen ja myyminen. Myydyn ja ostetun rahan hinnan erosta syntyy niin sanottu korkomarginaali, jolla pankki pääasiassa rahoittaa toiminnastaan aiheutuvat kulut.

Lisäksi pankkien tehtäviin kuuluvat maksuliikennepalvelut. Kehittyneen tekniikan avulla pankit hoitavat maksuliikenteen tehokkaasti ja nopeasti. Laskut voit maksaa kotoa tai työpaikalta suoraan tietokonepäätteellä tai puhelimella. Automaatista voit nostaa rahaa vaivatta mihin vuorokauden aikaan tahansa. Voit hoitaa pankkiasioita silloin, kun se sinulle parhaiten sopii.

Pankkien tehtäviin kuuluvat myös sijoitus- ja varallisuudenhoitopalvelut. Sijoituskohteiden monipuolistuessa myös pankkien sijoitus- ja varallisuudenhoitopalvelut ovat lisääntyneet. Pankkien kautta asiakas voi hoitaa säästämiseen ja sijoittamiseen sekä varallisuudenhoitoon liittyvät toimeksiannot.

Pankkien toiminnassa korostuu erilaisten neuvontapalvelujen, kuten sijoittamiseen ja rahoitukseen liittyvien palvelujen, merkitys. Ihmiset tarvitsevat taloudellisia neuvoja elämänsä eri vaiheissa. Tärkeitä vaiheita ovat muun muassa opintojen aloittaminen, kotoa pois muuttaminen, oman asunnon hankkiminen, perheen perustaminen ja eläkkeelle siirtyminen.

SÄÄSTÖT JA Sijoitukset

Säännöllinen säästäminen luo turvallisuutta ja on hyvä keino rahoittaa erilaisia hankintoja. On tärkeää, että sinulla on säästössä vararahasto mahdollisia yllättäviä menoja varten. Mikäli sinulle jää tämän jälkeen ylimääräistä rahaa, voit aloittaa tavoitesäästämisen. Se kuinka säästät, riippuu elämäntilanteestasi ja siitä kuinka pitkäksi aikaa haluat sitoa rahasi ja millaisen riskin olet valmis ottamaan. Yksityishenkilöille on tarjolla runsaasti säästämis- ja sijoitusvaihtoehtoja erilaisiin tarkoituksiin ja erilaisin ehdoin. Pankkisi auttaa sinua löytämään tilanteeseesi sopivan vaihtoehdon.

Pankkitilit

MIKSI KANNATTAA SÄÄSTÄÄ PANKKITILILLE

Pankkitilille säästäminen on muihin säästämismuotoihin verrattuna vaivatonta, helppoa ja turvallista. Talletus ei vaadi erityistä hoitoa, sillä korko maksetaan tilille automaattisesti. Rahat voi nostaa tililtä tilimuodon mukaan joko tarvittaessa tai määräajan kuluttua. Rahasi pysyvät myös turvassa, sillä pankkitalletuksilla on pankki- ja tallettajakohdainen talletussuoja 25 000 euroon saakka.

Tilin avaaminen rakentaa pankkiin asiakassuhteen, josta voi olla hyötyä tulevaisuudessa esimerkiksi lainaa haettaessa. Etukäteissäästämisellä voi olla vaikutusta luoton saamiseen ja korkoon. Talletukset kelpaavat myös luottojen vakuudeksi.

Nimelliskorkotasosta riippuen alhaisen inflaation aikana talletukselle voi saada reaalista eli todellista tuottoa. Nimellistuotto ilmoittaa talletuksen tuoton ilman inflaatiota, kun taas reaaliuotto ottaa huomioon inflaation vaikutuksen.

Tilin voi avata tekemällä sopimuksen pankissa. Tällöin sovitaan myös tiliin mahdollisesti liitettävistä palveluista.

Pankkien erilaisiin tilivaihtoehtoihin voit tutustua pankkien Internet-sivuilla. Saat tietoa myös puhelimitse tai konttorissa.

TILIT ERI TARKOITUKSIIN

Käyttötili päivittäisten raha-asioiden hoitoon

Tilin valinta riippuu sen käyttötarkoituksesta. Käyttötili on tarkoitettu päivittäisten raha-asioiden hoitoon. Se avataan viimeistään silloin, kun mennään töihin. Se soveltuu lyhytaikaiseen tallettamiseen ja esimerkiksi hyvin juuri palkkatiliksi. Käyttötiliin voit liittää luoton, mikäli haluat vararahaston yllättävien menojen varalle. Käyttötiliin voit

liittää erilaisia palveluita, kuten Internet- ja puhelinpalvelun, maksupalvelun sekä tilin-käyttöä helpottavat automaatti-, pankki- ja luottokortit. Tili soveltuu myös sijoitustilien, arvopaperikaupan tai lainan hoitotiliksi. Käyttötilille maksettava korko vaihtelee pankei-tain. Käyttötilin korkotuottoon vaikuttaa koron lisäksi myös koronlaskutapa. Korko lasketaan pankista riippuen joko päivittäin tilille oleville varoille tai kuukauden alimman eli pysyvän saldon mukaan.

Säästämistilit ja sijoitustilit

Ylimääräisten säästöjen kertyessä valittavanasi on säästämiseen ja sijoittamiseen tarkoi-tettuja tilejä. Säästötilejä avataan sekä jatkuvina että määräaikaaisina. Tällöin valintaasi vaikuttaa se, miten pitkäksi aikaa haluat rahat sitoa. Jatkuva säästötili on tarkoitettu ns. jatkuvaan säästämiseen ja hyvä vaihtoehto silloin, kun haluat säästää jotain tiettyä tavoitetta esimerkiksi autoa tai uutta tietokonetta varten. Voit säästää tilillesi esimerkiksi kuukausittain pienissä erissä ilman määräaikaa ja omaan tahtiisi tai voit tehdä erillisen sopimuksen, jolloin haluamasi summa siirretään käyttötililtäsi automaattisesti säästötilil-lesi. Tilien ehdot vaihtelevat, ja voit nostaa rahaa tililtäsi vapaasti milloin vain tai tiliin voi olla liitetty nostokertarajoituksia kuten myös vähimmäistalletus- tai avaustalletusrajat.

Määräaikaistilille säästäminen on paikallaan silloin, kun sinulla on varoja, jotka haluat säästää tietyksi ajaksi. Määräaikaistilille rahat sidotaan määräajaksi, ja rahat voi nostaa talletusajan umpeuduttua. Tiliehdoista selviää, voidaanko määräaikaistalletus nostaa ennen eräpäivää ja millaisin ehdoin. Mikäli et tiedä aikaa etukäteen, sinun on syytä valita tili, jolta rahat ovat nostettavissa milloin tahansa. Säästö- ja sijoitustileissä korko yleensä nousee sijoitussumman ja talletusajan mukaan.

Asp-tili

Mikäli haluat aloittaa oman asunnon säästämisen alle 30-vuotiaana, pääset alkuun Asp-sopimuksen avulla ja säästämällä Asp-tilille eli asuntosäästöpalkkiotilille, jonka voi avata 18–30-vuotiaana. Minimisäästöaika on kaksi vuotta. Riittää, kun säästää 15 % asunnon hinnasta, niin pankki lainaa loput asunnon hinnasta. Pankki maksaa Asp-tilille koko säästöajan 1 %:n korkoa. Kun tallettaja on saavuttanut säästötavoitteensa ja tehnyt asuntokaupan, pankki maksaa lisäksi 2–4 %:n suuruisen lisäkoron. Valtio maksaa Asp-lainalle korkotukea. Lisätietoja Asp:stä saat pankista ja esimerkiksi ympäristöministe-riöstä.

TILIEN KOROT

Talletuksen korko voi olla joko vaihtuva tai kiinteä. Vaihtuva korko on sidottu viitekor-koon eli joko markkinakorkoon tai pankin omaan viitekorkoon. Viitekoron muuttuessa myös asiakkaalle maksettava korko muuttuu. Talletukselle maksettava korko muodostuu yleensä viitekorosta vähennettynä marginaalilla, jonka suuruus riippuu talletuksesta. Vaihtuvakorkoiselle talletukselle maksettava korko on siten viitekorko miinus X prosent-tiysikköä, esimerkiksi pankin primekorko - 1.

Jos korko on kiinteä, se on sama koko talletuksen kestoajan. Kiinteäkorkoisissa talletuk-sissa korkoprosentti ei muutu, vaikka yleinen korkotaso laskee tai nousee. Tällöin talle-tuksen tuotto voidaan laskea helposti etukäteen.

LÄHDEVERO

Tilien korkotuotosta peritään lähdevero, joka on 29 %. Pankki vähentää asiakkaalle maksettavasta talletuskorosta veron, ja pankki maksaa verot yhteissummasta, eikä verot-tajalle anneta tietoja yksittäisistä tileistä. Vero on lopullinen, eikä tilinomistajan tarvitse

**Muista Sinä ja pankki
-julkaisun tehtävät
www.pankkiyhdistys.fi**

MITEN LÄHDEVERO VAIKUTTAA TALLETUksen KORKOTUOTOON

Talletuksen määrä	10 000 euroa
Talletukselle maksetaan korkoa 3 % eli	300 euroa
Lähtevero on 29 % korosta eli	87 euroa
Tallettajalle jää korkotuottoa 300 euroa - 87 euroa = 213 euroa	

enää ilmoittaa korkoja eikä talletusta veroilmoituksessa. Pankkitalletuksia ei lasketa varoiksi varallisuusverotuksessa. Asp-tilin korko on verovapaa.

Koska pankkien tilivalikoima on laaja, sinun kannattaa tallettamista harkitessasi kysyä tarjouksia useasta pankista. Samoin sinun on syytä kysyä tarkkaan tallettamista koskevat ehdot, kuten millä ehdoin ja kuinka nopeasti rahat voit tarvittaessa nostaa.

TALLETUSSUOJA

Pankin mahdollisessa konkurssitilanteessa talletukset ovat Suomessa täysin suojattuja 25 000 euroon asti. Suoja on tallettaja- ja pankkikohtainen siten, että yhden tallettajan talletukset yhdessä pankissa tai pankkiryhmässä ovat talletusten lukumäärästä riippumatta suojattuja 25 000 euroon saakka.

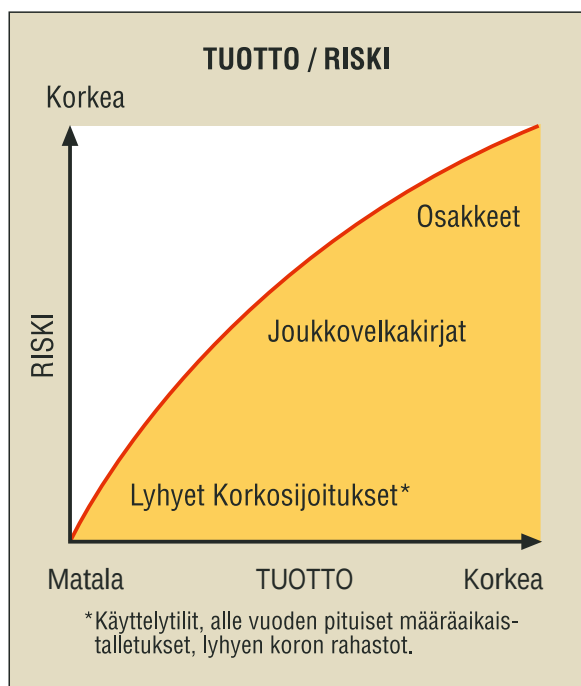
ARVOPAPERISIJOITUKSET

Mikäli haluat tehdä pitkäaikaisia sijoituksia, valittavanasi on erilaisia vaihtoehtoja. Pankkitallettamisen lisäksi erilaiset arvopaperisijoitukset tarjoavat runsaasti mahdollisuuksia, joista jokainen löytää omiin tarpeisiinsa kulloinkin sopivan sijoitusvaihtoehdon.

MITEN TOIMIT KUN SIJOITAT

Arvopapereita voi ostaa ja myydä kaiken aikaa. Sijoittajat tekevät arvopapereita ostaessaan ja myydessään toimeksiannot arvoparivälittäjien kanssa. Välittäjinä toimivat pankit ja pankkiiriliikkeet, joiden edustajat, meklarit, tekevät sijoittajien kaupat pörssissä. Meklarit antavat osto- ja myyntitarjouksia tietokonepääätteellä omista toimistoistaan pörssin kaupankäyntijärjestelmään.

Arvopapereiden myynti- tai ostotoimeksiannon voit tehdä pankin konttorissa. Mikäli sinulla on pankista saamasi henkilökohtainen käyttäjätunnus ja tunnusluvut, voit vaivattomammin käydä arvoparikauppaa pankin puhelinpalvelun sijoituksiin erikoistuneen palveluneuvojan välityksellä tai Internetissä pankkien sijoituspalvelun avulla, jolloin saat nopean yhteyden pankkiisi suoraan tietokoneeltasi. Palvelun avulla voit tehdä arvopapereiden osto- ja myyntitoimeksiantoja. Voit myös seurata osakkeiden ja sijoitusrahastojen kurssien kehitystä ja kaupankäyntiä, lukea noteerattujen yhtiöiden pörssitiedotteet ja sijoituskatsaukset. Voit seurata tekemiesi arvopapereiden osto- ja myyntitoimeksiantojen toteutumista sekä omistamiesi arvopapereiden arvoa Internetissä.

Jokaisella sijoittajalla täytyy olla henkilökohtainen arvo-osuustili eli arvopapereiden hoitotili jossain pankissa, pankkiiriliikkeessä tai arvopaperikeskuksessa. Arvo-osuustileille kirjataan tilinomistajalle kuuluvat arvo-osuudet ja niihin kohdistuvat oikeudet ja rajoitukset. Osingot maksetaan suoraan tilillesi, eikä sinun tarvitse enää huolehtia osakkeiden säilyttämisestä. Osakkeiden lisäksi joukkolainat ovat arvo-osuusjärjestelmässä.

Voit myös antaa koko arvopaperisalkkusi pankin varallisuudenhoitopalveluja tarjoavan yksikön hoidettavaksi. Tällöin sovit päälinjoista, joiden mukaan valtuutat pankin tekemään sijoituspäätöksiä puolestasi. Neuvoja sinulle sopivimmasta tavasta tehdä sijoituksia saat pankistasi.

OSAKKEET

Mikäli haluat tehdä pitkäaikaisia sijoituksia ja olet samalla valmis ottamaan riskejä, voit harkita sijoittamista osakkeisiin.

Osakkeen tuotto muodostuu osingosta ja osakkeen arvonnoususta. Osinko on yhtiön voitosta osakkeenomistajalle maksama osuus. Yhtiön varsinainen yhtiökokous päättää kunakin vuonna maksettavan osingon määrän. Osakkeenomistaja voi saada myyntivoittoa myydessään osakkeensa, jos niiden arvo on noussut.

Osakesijoittaminen on riskisijoittamista, sillä sijoitusta tehdessään sijoittaja ei tiedä, millaisen tuoton sijoittamalleen rahalle saa. Riskinä on se, että osakkeen voi joutua myymään alempaan hintaan kuin sen on ostanut. Riskin pienentämiseksi kannattaa sijoittaa usean yhtiön osakkeisiin eli hajauttaa riskiä. Jakamalla sijoitukset myös eri toimialojen yritysten kesken riski pienenee. Riskiä voi pienentää myös hajauttamalla sijoituksia maantieteellisesti. Eri yhtiöiden osakekurssien nousut ja laskut tasoittavat toistensa vaikutuksia siten, että osakesalkkusi arvo kehittyy tasaisemmin.

Pitkäaikaiset osakesijoitukset ovat tuottaneet selvästi paremmin kuin korkosijoitukset eli talletukset, joukkolainat ja muut korkosijoitukset. Toisaalta osakesijoitusten tuotto vaihtelee voimakkaasti lyhyellä aikavälillä, jolloin osakekurssin heilahtelut voivat olla suuriakin.

Osakkeiden kurssit eli hinnat vaihtelevat kysynnän ja tarjonnan mukaan. Kysyntään ja tarjontaan taas vaikuttavat monet tekijät, kuten kansantalouden suhdannevaihtelut. Pörssikurssit heijastavat varsin hyvin kansantalouden muutoksia pitkällä aikavälillä. Kun talouden odotetaan heikkenevän, myös osakekurseilla on taipumus laskea. Kun talouden odotetaan elpyvän, kurssit yleensä kääntyvät nousuun. Myös korkotasot ja niiden muutokset niin Suomessa kuin maailmallakin vaikuttavat hintoihin. Yleensä korkotason lasku nostaa pörssiosakkeiden hintoja, koska sijoittajat etsivät vaihtoehtoja korkosijoituksilleen, kuten talletuksilleen ja joukkovelkakirjoille. Korkotason nousu sen sijaan lisää

OTA HUOMIOON SIOJITUSMUOTOA VALITTESSASI

Sijoituksen suuruus

Sijoittamisen voi aloittaa varsin pienelläkin rahamäärällä.

Tuottotavoitteet ja riski

Oletko valmis tuottoa lisätäksesi ottamaan myös riskejä? Mitä suurempaa tuottoa tavoittelet, sitä isomman riskin joudut hyväksymään.

Haluatko ennalta sovitun kiinteän tuoton?

Kuinka suuren osan sijoituksesta voit menettää ilman, että se aiheuttaa vaikeuksia?

Sijoitusaika, rahaksimuutettavuus

Kuinka pitkäaikaisen sijoituksen voit tehdä? Onko tiedossasi etukäteen ajankohta, jolloin haluat muuttaa sijoituksesi rahaksi?

Mitä kustannuksia tulee siitä, että sijoitus puretaan aiottua nopeammin?

Sijoittamisen vaativuus

Onko sinulla tarpeeksi tietoa sijoituskohteesta? Jos ei ole, oletko valmis hankkimaan sitä?

Onko sijoituksesi niin suuri, että kannattaa käyttää asiantuntijapalveluita?

Sijoituksen verotus

Miten verotus vaikuttaa sijoituksesi lopulliseen tuottoon?

korkosijoitusten suosiota osakesijoittamisen kustannuksella. Kun korot ovat nousussa, pörssikurssit ovat laskussa ja kun korot ovat laskussa, osakekurssit ovat nousussa. Yksittäisen yrityksen osakkeen kurssikehitys ja arvonnousu riippuvat muun muassa yhtiön toiminnan tuloksellisuudesta sekä toimialan tulostilanteesta. Hetkellisesti pörssikurssit kuitenkin voivat käyttäytyä ”irrationaalisesti” eli reagoida yksittäisiin uutisiin ja huhuihin.

Pörssiosakkeet ovat yleensä helposti muutettavissa rahaksi. Riippuen markkinatilanteesta ja asettamistasi toimeksiannon rajahinnoista voit halutessasi myydä osakkeesi nopeasti. Kun kaupat on tehty, ostetut osakkeet siirtyvät kolmen pankkipäivän kuluttua sijoittajan arvo-osuustilille ja maksu veloitetaan toimeksiantosopimuksen mukaisesti tililtä. Vastavasti myydessä raha siirtyy sijoittajan tilille.

Osinkojen verotuksessa sovelletaan yhtiöveron hyvitysjärjestelmää, jonka ansiosta yksityishenkilöiltä ei peritä suomalaisista pörssiyhtiöistä saamasta osinkotulosta veroa, koska osingon maksava pörssiyhtiö on jo maksanut omassa verotuksessaan osingosta veroa.

Osakkeiden myyntivoitosta peritään 29 % vero. Mahdollisen myyntitappion voi vähentää samana tai kolmena seuraavana vuonna saatavista myyntivoitoista. Osakkeet ovat varallisuusverotuksessa verotettavaa omaisuutta.

Erityisesti osakesijoittamisessa tieto on rahaa, joten ennen päätöksentekoa on hyvä tutustua sekä markkinoiden tilaan että ostokohteeseen. Mikäli valinta tuntuu hankalalta, kannattaa kääntyä pankin tai muun sijoitusasiantuntijan puoleen.

SIOITUSRAHASTOT

Sijoitusrahastoissa säästäjien varoja kootaan yhteen ja sijoitetaan useisiin eri kohteisiin, kuten osakkeisiin ja/tai joukkovelkakirjoihin, joista rahasto muodostuu. Ne antavat sijoittajille mahdollisuuden päästä pienelläkin pääomalla osalliseksi asiantuntijoiden valitseman arvopaperisalkun eduista. Rahastoyhtiö jakaa sijoitukset moneen eri kohteeseen, jolloin yhden sijoituksen epäonnistuminen ei vaaranna koko rahaston tuottoa ja sijoitusriski pienenee. Sijoitusrahasto-osuudet ovat hyvin likvidejä sijoituskohteita, sillä niitä voi ostaa ja myydä käypään arvoon milloin tahansa. Rahasto-osuuksien arvot lasketaan päivittäin.

Rahastoihin voit säästää säännöllisesti esimerkiksi kuukausittain tai voit sijoittaa kerralla enemmän. Yleensä pienin mahdollinen sijoitus on yksi osuus. Jatkuva rahastosäästäminen on helppo tapa ryhtyä rahastosijoittajaksi, sillä säännöllisen säästämisen voi aloittaa jo muutamalla sadalla markalla.

Rahasto-osuuksien tuotto muodostuu tuotto-osuuksista (voitto-osuuksista) ja rahasto-osuuksien arvonnoususta. Arvonmuutos toteutuu, kun sijoittaja myy osuutensa voitolla tai tappiolla. Sijoitusrahasto-osuus on vaivaton sijoituskohde, koska rahastoyhtiö valitsee ja hoitaa sijoitukset.

Sijoitusrahastoista saatu tuotto-osuus ja myyntivoitto ovat pääomatuloja, joista peritään 29 % vero omistajasajasta riippumatta.

Rahastoja eri tarkoituksiin

Sijoittajille on tarjolla erityyppisiä sijoitusrahastoja. Voitonjaon perusteella ne voidaan jakaa tuottorahastoihin ja kasvurahastoihin. Tuottorahastojen tavoitteena on jakaa mahdollisimman suuri vuotuinen voitto-osuus osuudenomistajille. Kasvurahastojen

tavoitteena on sijoitusrahasto-osuuden arvon kasvattaminen, joten vuotuista voittoa ei jaeta osuudenomistajille, vaan rahastoyhtiö sijoittaa tuotot uudelleen. Samassa rahastossa voi olla sekä tuotto- että kasvuosuuksia.

Rahastot voidaan jakaa osakerahastoihin, korkorahastoihin ja yhdistelmärahastoihin myös sen mukaan, mihin ne sijoittavat varansa. Yhdistelmärahasto sijoittaa sekä osakkeisiin että korkoa tuottaviin kohteisiin ja vaihtaa sijoitusten painopistettä markkinatilanteen mukaan. Kun osakekurssien arvioidaan nousevan, varoja siirretään joukkovelkakirjoista osakkeisiin. Kun kurssien taas odotetaan laskevan, painopistettä siirretään vastakkaiseen suuntaan eli osakkeista joukkovelkakirjoihin.

Osakerahasto puolestaan sijoittaa varojaan vain osakkeisiin. Tällöin riski on sama kuin hyvin hajautetun osakesalkun riski. Korkorahastot jakautuvat pitkiin ja lyhyisiin korkorahastoihin. Pitkät korkorahastot sijoittavat pitkäaikaisiin joukkovelkakirjoihin ja lyhyen koron rahastot lyhytaikaisiin rahamarkkinatuotteisiin, kuten valtion tai pankkien korkoinstrumentteihin. Pitkät korkorahastot sopivat pidempiaikaiseksi sijoitukseksi esimerkiksi yksittäisten joukkovelkakirjojen tilalle. Lyhyen koron rahastot sopivat myös lyhytaikaiseen, alle vuoden mittaiseen sijoittamiseen, esimerkiksi vaihtoehtoksi määräaikaistalletukselle.

Oikean rahaston löytää selvittämällä, mitä ovat tuotto-odotukset, paljonko haluaa sijoittaa kerralla, kuinka paljon kestää riskiä ja miten pitkäksi aikaa aikoo varoja sijoittaa.

SIOITUSTEN VERTAILU				
	Talletus	Joukko-laina	Osake	Sijoitus-rahasto-osuus
TUOTTO				
Korko	●	●		
Osinko			●	
Tuotto-osuus				●
Arvonnousu			●	●
RISKIT				
Luottoriski ¹⁾		●	●	
Kurssiriski ²⁾		●	●	●
VEROTUS				
Lähdevero	●	●		
Pääomatulovero			●	●
Varallisuusvero			●	●
HOIDON VAATIVUUS				
Helppo hoitaa	●	●		●
Asiantuntemusta vaativa			●	

1) Luottoriski tarkoittaa sitä, ettei yritys mahdollisesti pysty maksamaan lainaansa takaisin, vaan sijoitus menettää arvonsa esimerkiksi yrityksen konkurssissa. Valtion obligaatiot ovat riskittömiä.

2) Kurssiriski tarkoittaa sitä, että hinta voi laskea, jolloin sijoituksesta ei saa myydessä sijoitettua summaa. Joukkovelkakirjoihin liittyy kurssiriski vain, jos ne myy kesken laina-ajan. Muuten sijoitettu summa maksetaan kokonaan takaisin.

JOUKKOLAINAT

Joukkolainat ovat velkakirjoja, joilla lainan liikkeeseenlaskija lainaa varoja sijoittajilta. Joukkolainoja voivat laskea liikkeeseen eli yleisön merkittäviksi yritykset, valtio, kunnat ja muut yhteisöt. Joukkolainoista tutuimpia ovat valtion obligaatiot.

Joukkolainat sopivat sijoittajalle, joka hakee turvallisuutta sijoituskohteeltaan. Sijoittamansa summan saa takaisin kokonaisuudessaan ja korkotuoton tietää etukäteen. Sijoitetulle pääomalle maksetaan korkoa ennalta sovittujen ehtojen mukaan yleensä kerran vuodessa. Joukkolainan liikkeeseenlaskija maksaa lainan pääoman takaisin yhdellä kertaa laina-ajan lopussa. Jos joukkolainan pitää koko laina-ajan, sijoittamansa summan saa kokonaan takaisin. Sen voi myös myydä ennen sen erääntymistä. Tällöin sen lopulliseen tuottoon vaikuttaa koron lisäksi myyntihinta.

Joukkolainojen korosta menee lähdevero 29 %. Myynnistä mahdollisesti saatu voitto on verotuksessa pääomatulona, josta menee 29 % vero.

Joukkolainan tuottoon vaikuttavat yleisen korkotason muutos, lainan sisältämä riski ja laina-aika.

Tarjolla on riskiltään erilaisia joukkolainoja. Valtion obligaatiot ovat varmoja sijoituskohteita, jos ne pitää laina-ajan loppuun. Muiden joukkolainojen sisältämä riski määräytyy sen mukaan, miten luotettava lainan liikkeeseenlaskija on ja onko lainalle asetettu vakuutta. Riskit ovat suurimmat vakuudettomissa joukkolainoissa, sen sijaan tuotto-odotukset saattavat olla paremmat.

Sijoittajalle on tarjolla myös osakesidonnaisia joukkolainoja eli osakeindeksilainoja. Niiden tuotto on sidottu yhteen tai useaan osakeindeksiin. Osakeindeksilainan tuotto syntyy niiden indeksien arvonnoususta, joihin laina on sidottu. Lainaehdoissa on yleensä sovittu, että osakeindeksin laskiessa sijoittajan pääoman määrä ei alene. Jokainen osakeindeksilaina on oma kokonaisuutensa, jolla on omat ehtonsa.

VAKUUTUSSÄÄSTÄMINEN

Vakuutussäästäminen on pitkäaikaista ja suunnitelmallista säästämistä.

Pankkien vakuutusyhtiöiden tuotevalikoimaan kuuluvat muun muassa vapaaehtoiset eläkevakuutukset, säästö- ja sijoitusvakuutukset ja lainaturvavakuutukset.

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen avulla voi mahdollistaa eläkkeelle jäämisen jo ennen lakisääteistä eläkeikää. Sen avulla voi myös säästää paremman eläkkeen. Eläkesäästämiseen liittyy myös verovähennysoikeus ansiotulon verotuksessa.

Säästö- ja sijoitusvakuutukset tarjoavat mahdollisuuden yhdistää kattava henkivakuutus ja riskiltään ja tuotto-odotuksiltaan parhaiten soveltuva sijoitus. Voit tällöin sijoittaa vakuutussäästösi joko takuutuottosäästöiksi, sijoitussidonnaisiksi säästöiksi tai näiden molempien yhdistelmäksi. Takuutuottosäästöt antavat vakaan tuoton, joka muodostuu laskuperustekorosta ja asiakashyvityksestä. Laskuperustekorko lisätään säästöihin kuukausittain ja asiakashyvitys vuosittain jälkikäteen. Sijoitussidonnaisissa säästöissä säästöt ohjautuvat sijoitusrahastoihin, jolloin säästöjen arvonnousu perustuu itse valitsemiesi rahastojen arvonkehitykseen.

Lisätietoja vakuutussäästämisestä saat pankeista sekä vakuutusyhtiöistä.

Elämässä on monenlaisia tilanteita, joissa omat rahat eivät riitä. Tällaisia ovat muun muassa oman asunnon hankinta, opiskelujen rahoitus, auton tai moottoripyörän osto tai vaikkapa lomamatka.

Järkevällä luotonotolla voi tehdä suurempia hankintoja ja aikaistaa niitä sen sijaan, että ensin säästäisi koko hinnan ja ostaisi vasta sen jälkeen. Luotonottoa voi pienentää säästämällä etukäteen. Pankki auttaa sopivan rahoitusratkaisun löytämisessä.

MILLÄ PERUSTEELLA LUOTTOA SAA

Takaisinmaksukyky

Luotonottajan takaisinmaksukyky on pankille ensisijaisen tärkeä. Pankki varmistuu siitä, että pystyt selviytymään lainan takaisinmaksusta eli että pystyt maksamaan lainan lyhennykset ja korot. Oleellista on, että sinulla on säännölliset tulot ja että ne riittävät lainanhoitokulujen jälkeen myös elämiseen. Velvollisuutesi on kertoa pankille oikeat tiedot tuloistasi, menoistasi ja veloistasi.

Luottotiedot

Pankki tarkistaa myös luottotietosi. Jos niissä on merkintä maksuhäiriöstä, luotto voi jäädä myöntämättä. Muista, että esimerkiksi maksamattomasta matkapuhelinlaskusta saattaa tulla merkintä maksuhäiriörekisteriin. Merkintä maksuhäiriörekisteriin tulee sen jälkeen, kun keskimäärin 6 - 8 kuukautta on kulunut maksun laiminlyönnistä ja kun henkilö on saanut useita maksumuistutuksia.

Vakuudet

Pankki tarvitsee myös vakuuden luoton maksamisen varmistamiseksi. Asuntolainan vakuutena on yleensä ostettava asunto. Asunnon vakuusarvo on yleensä noin 60 - 70 prosenttia asunnon käyvästä arvosta. Vakuutena voi olla myös jokin muu omaisuus, kuten talletukset, arvopaperit tai muu helposti rahaksi muutettava henkilökohtainen omaisuus. Kun joku toinen vastaa henkilökohtaisella omaisuudellaan lainanottajan velasta, puhutaan henkilötakauksesta. Takausta on käytännössä aina omavelkainen, eli pankilla on oikeus vaatia velan maksua suoraan takaajalta tarvitsematta vaatia sitä ensin velalliselta. Harkitse siis tarkkaan, keneltä pyydät takausta - ja ennen kaikkea, kenen takaajaksi ryhdyt itse.

Mikäli vakuutesi eivät riitä, valtio voi taata osan asuntolainastasi, mikäli olet hankkimassa omistusasuntoa. Valtion takauksella halutaan helpottaa asunnonhankinnan vakuusjärjestelyjä siten, ettei henkilötakauksia tarvittaisi. Valtion takauksen saamiseen eivät vaikuta lainanhakijan tulot, varallisuus, asunnon koko tai aikaisempi omistusasunto. Valtiontakauksesta sovitaan lainaneuvottelujen yhteydessä pankissa.

**Muista Sinä ja pankki
-julkaisun tehtävät
www.pankkiyhdistys.fi**

Asiakassuhteella ja etukäteissäästämällä on vaikutusta luoton saamiseen ja luoton korkoon.

Lainaa otettaessa pankin toimihenkilö selostaa lainanottajalle ja takaajalle laina- ja takausehtojen keskeiset kohdat. Näin varmistutaan siitä, että asiakas tietää, mihin hän sitoutuu ottaessaan luottoa tai allekirjoittaessaan takaussitoumuksen.

LAINAT ERI TARKOITUKSIIN

Asuntolaina

Oma asunto on suurimmalle osalle meistä elämän suurin hankinta. Asuntolainan avulla on mahdollista hankkia oma asunto. Asunnon ostoon tarvittavan lainan määrää pienentävät omat säästöt ja mahdollisen vanhan asunnon myynnistä saadut rahat.

Asiakas ja pankki sopivat keskenään asuntolainan määrästä ja lainaehdoista. Lainan lyhennyksen suuruus riippuu lainan määrästä, laina-ajasta ja lyhennystavasta. Luotonottajan takaisinmaksukyvyllä, asiakassuhteella ja etukäteissäästämällä on vaikutusta luoton saamiseen ja luoton korkoon. Pankki edellyttää lainalle myös riittävät vakuudet.

www.vyh.fi

Asumisoikeusasunto ja osaomistusasunto ovat vaihtoehtoja asunnon ostamiselle ja vuokraamiselle. Myös niiden hankintaan on mahdollista saada lainaa pankista. Lisätietoja näistä asumismuodoista saat pankistasi ja ympäristöministeriöstä.

Valtio tukee asunnon hankintaa korkotuella. Myöntämisperusteena ovat asunnon tarve sekä perheen tulot ja varallisuus. Korkotukilainat ovat pankkien varoista myönnettäviä lainoja, joille valtio maksaa korkotukea. Valtion korkotukilainaa voi pääsääntöisesti saada omakotitalon rakentamiseen tai perusparantamiseen ja uuden asunto-osakeasunnon hankintaan. Korkotuen myöntää kunta, jonka alueella lainoitettava asunto sijaitsee.

Asp-laina

Nuorilla ensiasunnon hankkijoilla on mahdollisuus saada myös asuntosäästöpalkkiojärjestelmän mukaista Asp-lainaa. Edellytyksinä ovat pankin kanssa ennalta tehty sopimus ja etukäteissäästäminen. Asp-lainan ehdot ovat edullisemmat kuin asuntolainoissa yleensä. Etuina ovat valtion maksama korkotuki ja valtion takaus osalle lainaa ilman takausmaksua.

Opintolaina

Opintoja varten voi saada pankista valtion takaamaa opintolainaa. Opintolainaan vaaditaan Kelan opintotukikeskuksen myönteinen opintotukipäätös ja valtion takauspäätös. Takaisinmaksusta ja korosta sovitaan pankin kanssa. Opintolainalla on valtion takaus, eikä tarvita muita vakuuksia. Vaikka valtio on takaajana, on laina maksettava takaisin, kuten muutkin lainat. Opintolainan takaisinmaksu alkaa keskimäärin 2 vuoden kuluttua opintojen päättymisestä. Opintolainan koron voi maksaa jo opiskeluaikana tai vasta myöhemmin, jolloin korko lisätään puolivuositain lainamäärään eli pääomitetaan. Opintolainaa on mahdollista saada myös ulkomailla suoritettavia opintoja varten.

www.kela.fi

Kulutusluotto

Kulutusluottoja voi saada pankista sekä luottokortti- ja rahoitusyhtiöistä. Pankit myöntävät kulutusluottoja erilaisiin tarkoituksiin, kuten auton, moottoripyörän, huonekalujen hankintaan tai remontin tekoon. Pienehköt luottotarpeet voidaan hoitaa liittämällä palkkatiliin luottoraja, luottolimiitti, jolloin luotto on jatkuvasti käytettävissä tiettyyn ennalta sovittuun luottorajaan saakka.

MITEN TOIMIT LAINAA HAKIESSASI

Kaikissa laina-asioissa saat apua pankista. Voit tutustua erilaisiin rahoitusvaihtoehtoihin muun muassa pankkien Internet-sivuilla. Sieltä löydät tietoa myös asumismuodoista ja asunnon myyntiin liittyvistä asioista.

Pankin Internet-sivuilta löydät myös valmiin lainahakemuksen, jonka voit täyttää ja lähettää saman tien pankkiin päätteeltäsi. Pankki ottaa tämän jälkeen yhteyden sinuun. Tämän jälkeen varsinaiset luottoneuvottelut hoidetaan usein konttorissa. Samoin luotto-asiakirjat allekirjoitetaan konttorissa.

Voit itse laskea erilaisia lainan takaisinmaksuvaihtoehtoja lainalaskurilla, jonka löydät pankkien Internet-sivuilta.

Laina-asiat voit alusta alkaen hoitaa myös konttorissa. Lainaa hakiessa kannattaa varata aika lainaneuvotteluille konttorista etukäteen. Tällöin myös pankissa asiaa hoitava henkilö on voinut etukäteen tutustua asiakkaan tilanteeseen ja esimerkiksi tehdä asiakirjoja valmiiksi. Pankki laskee erilaisia vaihtoehtoja, ja lainahakemus tehdään samantien.

Voit myös hankkia lainalupauksen etukäteen ja varata näin lainan odottamaan hetkeä, jona lainaa tarvitset.

Laina-asioissa voit soittaa myös pankkisi puhelinpalveluun ja saada sieltä apua ja neuvoja.

LUOTTOMUODOT	Korko	Lainamäärä ja -aika	Edellytykset
ASUNTOLAINA	Yleensä markkinaehtoisin viitekorkoihin sidottu	Asiakas ja pankki sopivat keskenään.	Takaisinmaksukyky, riittävät vakuudet
OMISTUSASUNTOJEN KORKOTUKILAINA	Asiakas ja pankki sopivat keskenään. Korkotuki porrastettu jäljellä olevan laina-ajan mukaan, asiakkaan maksettava osuus on 4,5 %	Omistusasuntojen lainamäärä enintään 80 % hyväksytyistä kustannuksista tai hankintahinnasta	Saamisen perusteena asunnon tarve, perheen tulot ja varallisuus.
ASP-LAINA Sopimus tehty 1.1.1993	Edullisempi kuin asuntolainoissa yleensä. Valtio maksaa osan lainan korosta korkotukena 6 ensimmäisen lainavuoden ajan, mikäli korko nousee yli 4,5 %:n	Lainamäärä enintään 85 % asunnon hankintahinnasta. Laina-aika 5 x säästöaika, vähintään 10 v., enintään 18 v.	Säästämisen alkaessa oltava 18 - 30-vuotias. Ensimmäinen omistusasunto. Säästöosuus vähintään 15 % asunnon hinnasta. Asp-korkotukilainojen enimmäismäärät vaihtelevat kuntaryhmittäin.
KULUTUSLUOTTO PANKISTA	Yleensä markkinaehtoisin viitekorkoihin sidottu.	Asiakas ja pankki sopivat keskenään.	Takaisinmaksukyky, riittävät vakuudet
OPINTOLAINA	Opintolainat ovat markkinaehtoisia. Asiakas ja pankki sopivat korosta keskenään.	Enimmäismäärä 160 - 360 euroa/kk. Myönnetään valtion takaus. Takaisinmaksusta asiakas ja pankki sopivat erikseen. Takaisinmaksu alkaa keskimäärin 2 v. valmistumisen jälkeen.	Kelan opintotukikeskuksen myönteinen opintotukipäätös ja valtion takaus.

LAINOJEN KOROT JA MUUT KUSTANNUKSET

Kun harkitset luoton ottamista, on syytä ottaa huomioon kaikki luottoon liittyvät kustannukset ja muut ehdot. Luottojen korot on yleensä sidottu markkinakorkoihin, jolloin ne muuttuvat laina-aikana. Luottojen korot vaihtelevat myös pankista ja pankin konttorista toiseen, joten korkotarjouksien kysely eri pankeista kannattaa.

www.bof.fi

Luotot on sidottu erilaisiin viitekorkoihin. Luoton korko muodostuu yleensä valitusta viitekorosta ja siihen lisättävästä asiakaskohtaisesta marginaalista. Marginaalin suuruudesta asiakas ja pankki sopivat keskenään ja sen suuruuteen vaikuttavat muun muassa oma säästöosuus, lainaan tuleva vakuus ja tunnollisuus aikaisempien lainojen hoidossa. Luoton korko on viitekorko + X prosenttiyksikköä, esimerkiksi pankin primekorko + 1,5.

EURIBOR

Euribor on euroalueen rahamarkkinoiden viitekorko ja lyhenne sanoista Euro Interbank Offered Rate. Euriborkorko lasketaan 1 viikon sekä 1–12 kuukauden ajanjaksoille. Kun laina on euriborsidonnainen, korko tarkistetaan aina sovitun jakson kuluttua, esimerkiksi kolmen kuukauden välein.

Euribor 365 on euriborista johdettu korko, joka julkaistaan omana viitekorkonaan vastaville jaksoille kuin euribor.

PRIMEKOROT

Primekorko on pankkikohtainen viitekorko, jonka muutoksesta pankki päättää viranomaisten kanssa sovittujen periaatteiden mukaan. Muutokset perustuvat lähinnä odotetussa olevaan markkinakorkojen kehitykseen ja inflaatio-odotuksiin. Primekorot ovat vakaampia kuin euriborkorko. Lainan korko muuttuu primekoron muuttuessa.

KIINTEÄ KORKO

Asiakas ja pankki voivat sopia myös kiinteästä korosta, joka pysyy samana koko lainan voimassaoloajan. Luoton korko voidaan sopia myös 3 tai 5 vuoden kiinteään korkojaksoon. Kiinteässä korossa asiakkaan lainastaan maksama korko pysyy samana määritellyn ajanjakson, esimerkiksi 5 vuoden kiinteässä korossa 5 vuoden ajan. Tämän jälkeen asiakkaan kanssa neuvotellaan uudelleen lainan korosta, ja se voi olla joko uusi kiinteä korkojakso tai se voi olla sidottu pankin primekorkoon.

PERUSKORKO

Uusien luottojen viitekorkona ei yleensä käytetä peruskorkoa, mutta siihen sidottuja vanhoja luottoja on vielä lainakannassa. Valtiovarainministeriö vahvistaa peruskoron kaksi kertaa vuodessa. Tarkistukset tehdään tammikuun ja heinäkuun alussa.

MUUT KUSTANNUKSET JA TODELLINEN VUOSIKORKO

Luottoa hakiessa ja lainatarjouksia vertailtaessa on syytä ottaa huomioon myös pankin perimät maksut ja palkkiot, kuten luotonvarausprovisio tai järjestelypalkkio sekä toimitusmaksu, jotka vaihtelevat lainamäärän, lainaehtojen ja pankin mukaan.

Lainanottoa suunnittelevat voivat verrata luottojen kustannuksia todellisen vuosikoron avulla. Pankkien ilmoittama todellinen vuosikorko on korko, jonka laskennassa otetaan huomioon varsinaisen koron lisäksi myös muut edellä mainitut lainasta aiheutuvat kulut.

www.pankkiyhdistys.fi
→ tietoa pankkiasiakkaalle

VALITSE OMA TAKAISINMAKSUTAPASI

Tasalyhennys

Kun maksat lainaasi takaisin tasalyhennyksin, lyhennyksen määrä on koko ajan sama. Koska lainan määrä pienenee lyhennyksen myötä, koron osuus pienenee jokaisen lyhennyksen jälkeen edellyttäen, ettei korko nouse. Jos valitset takaisinmaksutavaksi tasalyhennyksen, tarvitset alussa enemmän rahaa yhden maksuerän hoitoon. Loppua kohden maksuerät pienenevät.

Annuiteetti eli tasaerälaina

Lainan takaisinmaksu tavallisena tasaerälainana eli annuiteetilla tarkoittaa, että alussa maksuerään sisältyvän lyhennyksen osuus on pienempi ja koron suurempi. Lainapääoman pientyessä lyhennyksen osuus kasvaa ja koron osuus pienenee. Tällä tavoin ensimmäiset takaisinmaksuerät saadaan pienemmiksi kuin tasalyhenteisessä lainassa. Tavallisessa tasaerälainassa maksuerä on sama yhden koronmääräytymisjakson ajan. Mikäli lainan viitekorko on tarkistusjakson kuluessa noussut, lainan maksuerä on seuraavan tarkistusjakson ajan edellistä suurempi. Mikäli viitekorko on laskenut, maksuerä on pienempi.

Kiinteä tasaerälaina

Valittavana on myös kiinteä tasaerälaina, jonka maksuerä pysyy samana koko laina-ajan eikä vain koronmääräytymisjakson ajan. Jos lainan korko laskee, laina-aika lyhenee, ja jos korko nousee, laina-aika pitenee.

Se, mikä näistä tavoista on paras, riippuu paljolti yksittäisen ihmisen elämäntilanteesta ja taloudellisesta tilanteesta. Kiinteän tasaerälainan etuna on, että tietää etukäteen lainanhoitokulut.

Lyhennyksistä vapaat vuodet ja laina-aika

Muitakin takaisinmaksutapoja voi olla. On esimerkiksi mahdollista sopia siitä, ettei lainaa ryhdytä lyhentämään heti vaan vasta myöhemmin. Korko maksetaan myös niiltä vuosilta, joina lainaa ei lyhennetä. Voit myös yleensä sopia lainaasi lyhennysvapaita jaksoja kesken laina-ajan. Näin voit saada tilapäistä helpotusta lainan maksamiseen esimerkiksi vuoden ajaksi.

Myös alunperin sovitun laina-ajan jatkaminen on mahdollista kesken laina-ajan. Näin lainan maksuerä pienenee pysyvämmin.

Pankeista on mahdollista saada jopa yli 30 vuoden lainoja. Lainan pidettyessä maksuerät pienenevät, mutta mitä pitempi laina-aika on, sitä hitaammin lainapääoma lyhenee ja lainanhoitomenot ovat pääasiassa korkomenoja.

Lainakorkojen vähennysoikeus verotuksessa

Lainojen korot vähennetään ensi sijassa pääomatuloista. Mikäli pääomatuloja ei ole tai niitä ei ole korkojen täyttää määrää, maksetuista asunto- ja opintolainojen koroista saa vähentää 29 % ansiotulon verosta tiettyyn rajaan saakka. Ensiasunnonostajilla verovähennysoikeus on 30 % korkomenoista. Vähennysoikeuden enimmäismäärä yksittäisille henkilöille ja kummallekin puolisolle on 1 400 euroa. Yhdestä alaikäisestä lapsesta vähennystä korotetaan 350 euroa sekä useasta lapsesta toiset 350 euroa.

www.vero.fi

www.veronmaksajat.fi

ENTÄ JOS TULEE LAINANHOITOVAIKEUKSIA

Jos lainan takaisinmaksussa tulee vaikeuksia, kannattaa heti ongelmien ilmaannuttua ottaa yhteyttä pankkiin. On hyvä muistaa, että pankit tulevat maksuvaikeuksissa ponnistelemaan vastaan muun muassa sopimalla uusista maksujärjestelyistä. Asiakkaan tilanne selvitetään silloin uudelleen. Lainanhoitosuunnitelmaa voidaan muuttaa esimerkiksi siten, että asiakas maksaa vain korot, ja lyhennyksiä lykätään tuonnemmaksi. Lisäksi voidaan useat erilliset lainat niputtaa yhdeksi lainaksi.

LAINAN TAKAISINMAKSUTURVA

Lainan takaisinmaksun voit turvata pankista saatavalla lainaturvavakuutuksella. Näin varmistat, ettei lainasi takaisinmaksu aiheuta taloudellisia huolia yllättävän tilanteen sattuessa. Lainaturva kattaa mahdollisimman tarkkaan sen rahamäärän, joka lainan pääomasta ja koroista on maksamatta, jos joudut pysyvästi työkyvyttömäksi tai kuolet. Vakuutusehdoista riippuen lainaturva voi lisäksi sisältää myös turvan työttömyyden ja vakavan sairauden varalta. Lainaturvan saat sekä uusiin että vanhoihin lainoihin. Lisätietoja lainaturvavakuutuksesta saat pankistasi.

MUISTA LUOTONOTTOA HARKITESSASI

- Luotto on maksettava takaisin.
- Vertaile eri rahoitusvaihtoehtoja
- Ota huomioon, mitä riskejä eri korot sisältävät. Jätä pelivaraa, sillä luottosi kustannukset saattavat nousta.
- Liian suurta luottoa ei kannata ottaa.
- Älä paikkaa toista luottoa uutta ottamalla.
- Pankki auttaa sinua valitsemaan sopivan rahoitusratkaisun ja tekemään maksukykyysi sopivan lainanhoitosuunnitelman.

7

OSTOSTEN JA LASKUJEN MAKSAMINEN

Käteis- ja tilisiirtoautomaattien, Internetin ja puhelinpalvelun avulla voit hoitaa päivittäiset raha-asiasi omatoimisesti itsepalveluna. Se on yleensä edullisin tapa hoitaa pankkiasioita.

Voit hoitaa pankkiasiasi silloin kun sinulle itsellesi parhaiten sopii. Lähin pankkisi on kotona tai työpöytäsi ääressä tai puhelimesta.

KÄTEINEN JA KÄTEISAUTOMAATIT

Käteisen rahan tarve vähenee koko ajan, mutta sitä tarvitaan edelleenkin jonkin verran, kuten koulun retkiä maksettaessa, torilla ostoksia tehdessä, kulkuvälineissä ja osassa myyntiautomaatteja. Käteisen käyttö on helppoa etenkin pieniä ostoksia tehdessä. Suurin osa rahastasi on pankissa käyttäytileillä.

Voit nostaa käteistä helposti korteilla käteisautomaatista, tarvittaessa myös ulkomailla. Et ole sidoksissa pankin aukioloaikoihin. Voit nostaa rahasi mistä tahansa käteisautomaatista, koska ne ovat yhteiskäytössä. Kortin käyttö on mahdollista vain sinun tiedossasi olevan tunnusluvun avulla. Käteisautomaatista voit nostaa rahaa tiliehtojen mukaisesti, mutta turvallisuussyistä vain rajallisen summan kerrallaan. Päivittäisen korttikohtaisen nostorajan voi sopia etukäteen.

KORTIT

Päivittäisten raha-asioiden hoitoa voit helpottaa tiliisi liitetyllä kortilla. Korttivalikoimasta löydät niin koti- kuin ulkomaiseenkin käyttöön sopivat kortit. Kun maksat kortilla, et tarvitse suuria määriä käteistä. Kortilla maksaessasi voit saada myös maksuaikaa ja luottoa. Maksukortteja ovat pankki-, luotto- ja yhdistelmäkortit sekä rahakortit. Lisäksi pankeilla on tuotevalikoimassaan automaattikäyttöön tarkoitettu automaattikortti. Kortit saat käyttöösi tekemällä sopimuksen pankissa.

Automaattikorttia voidaan käyttää pankkiautomaateissa rahan nostamiseen, tilitapahtumien ja saldon tiedusteluun, laskujen maksamiseen ja muihin tilisiirtoihin. Sen sijaan ostosten maksamiseen se ei käy. Automaattikortin voi saada jo ennen täysi-ikäisyyttä. Pankit myöntävät automaattikortteja myös 11 - 17-vuotiaille nuorille.

Visa Electron -kortti on kansainvälinen kortti, jolla voit nostaa Suomessa käteistä automaateissa ja maksaa laskuja. Ulkomailla voit sillä myös nostaa valuuttaa kaikista Visa-automaateista. Kortilla voit myös maksaa ostoksesi Visa Electron -tunnuksella varustetuissa myyntipisteissä Suomessa ja ulkomailla. Visa-Electron -kortin käyttö

www.pankkiyhdistys.fi

->pankkitekniikka
->oppaat ja ohjeet

edellyttää, että korttiin liitettyllä tilillä on maksuhetkellä riittävästi rahaa maksun suorittamiseen. Kortti soveltuu hyvin myös nuorille, koska se voidaan myöntää myös alle 18-vuotiaalle.

Pankkikorttia voit käyttää monella tavalla. Sillä voit nostaa käteistä rahaa käteisautomaatista sekä ostosten yhteydessä myös joidenkin kauppojen kassalta. Sillä voit maksaa laskuja sekä tiedustella tilisi saldoa ja tilitapahtumia. Pankkikortilla voit maksaa myös lähes kaikki ostoksesi tai palvelut esimerkiksi kaupassa, huoltoasemalla, kampaajalla ja ravintolassa. Pankkikortilla on pankkikohtaisia ostosten alarajoja. Käytössäsi on aina tasaraha, eikä sinun tarvitse huolehtia siitä, onko mukana riittävästi käteistä ostoksiisi. Pankkikorttiosasto veloitetaan tililtäsi lähes välittömästi. Sinun täytyy siis huolehtia siitä, että tililläsi on rahaa. Pankkikorttia voi käyttää vain Suomessa.

Pankkikorttia voit hakea vähintään 18-vuotias pankin tiliasiakas, jolla on Suomen viranomaisten antama henkilötunnus, vakituinen asuinpaikka Suomessa ja jolla ei ole rekisteröityjä maksuhäiriöitä.

www.luottokunta.fi

Luottokorttia voit käyttää ostosten ja palvelujen maksamiseen. Luottokorttien käyttöehdot ovat korttikohtaisia. Ehdossa määritellään muun muassa kortin kelpoisuus, luottoraja ja luoton takaisinmaksuaikataulu. Luottokortin luotto on korollista, ja luottoajan pituus vaihtelee noin kuukaudesta useisiin vuosiin. Kortteihin sisältyy usein tilinavaus-, tilinhoito- ja laskutuspalkkio tai vuosimaksu. Mikäli luottokortilla tehtyjen ostosten maksuaika on korotonta, luottokorttia voidaan kutsua myös maksuaikakortiksi. Maksuaikakortti on muun muassa Visa. Visa-ostoille saat korotonta maksuaikaa keskimäärin 45 päivää. Visa-kortin myöntää Luottokunta, ja sen saaminen edellyttää muun muassa täysi-ikäisyyttä, säännöllisiä tuloja ja kunnossa olevia luottotietoja. Maksuaikakortteihin liittyy yleensä vuosimaksu.

Yhdistelmäkortissa on kahden tai usean kortin ominaisuudet. Kun maksat yhdistelmäkortilla, ilmoitat maksaessasi myyjälle, mitä kortin ominaisuutta haluat käyttää. Yhdistelmäkorteilla voit nostaa käteistä automaattista, jos korttisi on aktivoitu automaattikäyttöön. Voit yhdistää pankkikorttiisi esimerkiksi Eurocard-kortin tai MasterCard-kortin tai Visa-kortin, jolla voit maksaa sekä kotimaassa että ulkomailla tekemäsi ostot sekä nostaa ulkomailla käteistä valuuttaa pankeista ja pankkiautomaateista, joissa on Visa-tunnus. Nostaessasi ulkomailla rahaa pankista, tarvitset kortin lisäksi passin. Pankkiautomaateista saa valuuttaa ulkomailla samalla tunnusluvulla kuin kotimaassakin.

**Muista Sinä ja pankki
-julkaisun tehtävät**
www.pankkiyhdistys.fi

Korttiraha (rahakortti) on sähköistä rahaa, joka on tallennettu kortilla olevaan mikrosiruun. Se vastaa käteistä eli kolikoita ja seteleitä ja soveltuu erityisesti pienten ostosten maksamiseen. Rahakorttiominaisuus voidaan lisätä pankkien antamille uusille automaatti- ja pankkikortteille. Kun kortissa on rahakorttiominaisuus, sille voi ladata “sähköistä rahaa” automaatilla. Korttia voit käyttää ostoksiisi käteisen tavoin liikkeissä, joissa on tällaisen maksukortin käsittelyyn tarkoitettu laite. Rahan lataaminen kortille tapahtuu suoraan tililtäsi automaatilla sinistä korttiaukkoa käyttäen. Halutessasi voit palauttaa rahat kortiltasi takaisin tilille.

Muun muassa kioskeissa myytäviä kertakäyttömaksukortteja käytetään maksamiseen samoissa maksupisteissä ja samalla tavalla kuin rahakortteja. Niitä ei kuitenkaan voi ladata uudelleen tai käyttää pankkiautomaateissa.

MUISTA KORTTIA KÄYTTÄESSÄSI

- Säilytä kortteja erittäin huolellisesti.
- Pidä korttiin liittyvä tunnusluku vain omana tietonasi.
- Opettele tunnusluku ulkoa. Älä missään tapauksessa säilytä korttia ja tunnuslukua yhdessä. Näin estät mahdollisuuden väärinkäyttöksiin.
- Muista, että kortin käytön suurimmat turvallisuusriskit liittyvät automaatilla asioimiseen. Asioidessasi automaatilla varmistu, että kukaan ei näe henkilökohtaista tunnuslukuasi. Anna toistenkin hoitaa pankkiasiansa yksityisesti.
- Allekirjoittaessasi maksutositetta tarkista, että tosite on oikea, tarkoitusta varten tehty ja ostoksesi loppusumma oikein merkitty.
- Säilytä oma kappaleesi maksutositteista ja vertaa sitä samaasi laskuerittelyyn tai tiliotteeseen.
- Älä ilmoita maksunsaajalle pankkikortin numeroa esimerkiksi postitse, puhelimitse tai televerkon (esim. Internetin) välityksellä.
- Ole erityisen varovainen ulkomailla. Tarkkaile, miten korttisi leimataan.
- Pidä ostoksista kirjaa. Tällöin näet, ovatko menot hallinnassasi.
- Mikäli pankin myöntämä korttisi katoaa tai joutuu väärin käsiin, ilmoita siitä välittömästi pankkien yhteiseen sulkupalvelun numeroon 020 333, auki 24 t/ vrk (ulkomailla +358 20 333). Jos korttisi varastetaan, tee myös rikosilmoitus poliisille.

LASKUJEN MAKSU

TILISIIRTOJÄRJESTELMÄ

Tilisiirtojärjestelmän avulla voit maksaa maksuja tilisiirtona tai käteismaksuna kenen tahansa tilille mihin tahansa suomalaisessa maksujärjestelmässä mukana olevaan pankkiin. Maksupalvelukuudessa voit toimittaa maksusi myös pankkiaan ulkopuolella minkä tahansa pankin (ei Sammon) konttorin pankkisiirtoluukkuun, josta ne toimitetaan edelleen omaan konttoriisi. Sammon maksupalvelukuoret voit lähettää postitse.

Tilisiirtolomakkeella voidaan välittää saajan tiliotteelle viitenumero tai 70 merkin mittainen viesti. Viitteestä tai viestistä saaja tunnistaa, mikä lasku on maksettu. On tärkeää, että tilisiirtoautomaatilla tai tietokoneella maksaessasi näppäilet oikean viitenumeron tai

laskuttajan viestin siinä muodossa, kuin se on viestiruudukkoon kirjoitettu. Näppäilty tieto välitetään sellaisenaan saajan tiliotteelle. Erillinen kuitti toimitetaan pyynnöstä ja maksua vastaan.

LASKUT TIETOKONEELLA

Voit maksaa laskusi tietoverkossa pankin Internet-palvelun kautta mihin vuorokauden aikaan tahansa. Pankkien Internet-palveluilla voit hoitaa monia muitakin asioita, jotka aiemmin vaativat pankissa käyntiä.

Päästäksesi käyttämään Internetiä laskujen maksussa sinun tulee tehdä sopimus pankkisi kanssa. Saat tällöin käyttöösi henkilökohtaisen käyttäjätunnuksen ja salaiset tunnusluvut, jotka yhdessä nykyaikaisen turvatekniikan kanssa pitävät huolen maksamisen turvallisuudesta.

Pankkisi Internet-palvelussa voit maksaa laskusi ja siirtää rahaa tililtä toiselle päätteellä suoraan työpaikalta tai kotoa tai mistä tahansa, missä voit käyttää Internetiä. Voit antaa maksutoimeksiannolle myös eräpäivän, jolloin pankki veloittaa maksun tilistäsi.

Maksaessasi laskun tai siirtäessäsi rahaa tililtä toiselle, ota huomioon rahan välittämiseen kuluva aika. Saman pankkiryhmän sisällä siirretty rahasumma voi näkyä vastaanottajan tilillä joko heti tai seuraavana pankkipäivänä, ja pankkiryhmästä toiseen siirretty rahasumma voi olla vastaanottajan tilillä kahden - kolmen pankkipäivän kuluttua riippuen siitä, mihin aikaan päivästä lasku on maksettu. Tietokoneella maksetut laskut näkyvät aina tiliotteellasi, joka on samalla kuitti maksustasi. Maksun tiedot voit myös halutessasi tulostaa paperille.

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying "https://pankki.fi". The page title is "Uusi maksu" (New payment). The left sidebar contains a menu with the following items: YHTEENVETO, Häilytys, MAKSUT, Uusi maksu, Oma tilisiirto, Tulevat maksut, Ulkomaanmaksu, Vastaanottajalista, TILIT, Tilikysely, Tiliote, VALUUTAT, KOROT, Valuuttakurssit, Korot, Valuuttalaskin, LAINAT, and SIJOITUKSET. The main content area is titled "Uusi maksu" and contains a form with the following fields and options:

- Dropdown menu: (valitse maksunsaaja)
- Tilille: 111111-222333
- Vastaanottajan nimi: Vilma Vastaanottoja
- Maksaja ellei tilinhaltija: (empty field)
- Tililtä: 991199-01010101, + 1.000,00 EUR
- Tapahtumalaji: tilisiirto
- Tietoja toistuviin maksuihin: Kertamaksu
- Viesti: Heippa! Oheessa isän joululahjaa varten! Terv. Mäke
- Viitenumero: (empty field)
- Eräpäivä: 07.11.2001
- Määrä: 50 EUR
- Checkboxes: Tallenna vastaanottaja vastaanottajalistalle, Haluan maksullisen kuitin
- Viimeinen voimassaolopäivä: (empty field) (PP.KK.VVVV)
- Buttons: Hyväksy maksu, Hyväksy ja kopioi maksu, Lue viivakoodi

Pankit tarjoavat lisäksi Internetissä tapahtuvien ostosten maksamiseen tarkoitettua palvelua eli verkkomaksua. Verkkomaksun avulla voit maksaa kauppiaan Internet-sivuilta valitsemasi tuotteet välittömästi omalta pankkitililtäsi kauppiaan tilille. Ohjeet Internet-ostamisesta näet omalta päätteeltäsi.

LASKUJEN MAKSAMINEN PUHELIMITSE

Voit hoitaa laskusi myös puhelimitse pankkien puhelinpalvelun avulla minä viikonpäivänä ja mihin vuorokauden aikaan tahansa täysin oman aikataulusi mukaan vaikka loma-matkalta. Laskujen maksaminen puhelimitse on helppoa. Kuulet puhelimitse tarkat näppäilyohjeet tai voit saada henkilökohtaista palvelua pankin toimihenkilöltä. Laskun voit maksaa puhelimitse heti tai näppäillä sille eräpäivän etukäteen. Kotiisi lähetettävä tiliote toimii tositteena maksustasi, mutta halutessasi voit tilata myös erillisen kuitin. Tarvitset pankkien puhelinpalveluiden käyttöä varten vain näppäinpuhelimien sekä omat tunnukset ja salasanat. Samoilla tunnuksilla asioit myös pankkisi Internet-palveluissa.

GSM-puhelimen ominaisuudet tarjoavat sinulle mahdollisuuden hoitaa pankkiasioita. GSM-puhelimella voit tekstiviestien avulla muun muassa maksaa laskut. Matkapuhelinpalveluissa on pankkien välillä eroja. Myös WAP-puhelimella voit hoitaa pankkiasioitasi.

LASKUJEN MAKSAMINEN AUTOMAATILLA

Laskujen maksaminen käy kätevästi myös tilisiirtoautomaateilla, jotka on tarkoitettu laskujen maksamiseen sekä tilisiirtojen ja -kyselyjen tekemiseen. Käytät vain korttiasi ja salaista tunnuslukuasi. Automaatti opastaa vaihe vaiheelta laskujen maksamisessa. Tilisiirtoautomaatilla maksat laskusi heti tai haluamanasi eräpäivänä.

Viivakoodi laskussasi helpottaa asiointiasi automaatilla. Asettamalla laskun viivakoodilukijaan välttyt pitkiltä tili- ja viitenumeroiden näppäilyiltä ja saat näyttöruudulle valmiiksi täytetyn tilisiirtolomakkeen hyväksyttäväksesi. Saat maksamastasi laskusta mukaasi kuitin tai myöhemmin erääntyväksi näppäilemästäsi laskusta ilmoituksen mukaasi. Pankkiviivakoodillisten laskujen maksaminen automaatilla on nopeaa ja virheetöntä, koska pankkiviivakoodi sisältää laskun tiedot eli maksun saajan tilinumeron, (summan), viitenumeron ja (eräpäivän).

www.pankkiyhdistys.fi

->pankkitekniikka
->palvelukuvaukset
->suoraveloitusvalta-
kirja

**Muista Sinä ja pankki
-julkaisun tehtävät**
www.pankkiyhdistys.fi

SUORAVELOITUS JA SUORALASKU

Säännöllisesti toistuvat laskut, kuten esimerkiksi sähkö-, puhelin- ja lehtilaskut, on hyvä hoitaa suoraveloituksella. Tällöin laskut hoidetaan suoraan laskuttavan yrityksen ja pankin kesken. Sovit suoraveloituksesta pankkisi kanssa allekirjoittamalla suoraveloitussopimuksen tekemistä lähettämällä valtakirjan laskun mukana. Saat laskuttajayritykseltä hyvissä ajoin ennen eräpäivää kotiin ennakkoilmoituksen tililtäsi veloitettavasta maksusta. Lasku maksetaan suoraan tililtäsi laskuttavan yrityksen tilille eräpäivänä ilman, että sinun tarvitsee tehdä itse mitään. Näin vapaudut laskujen eräpäivien seuraamisesta ja säästät palvelumaksuissa. Pankki varmistaa ennen veloitusta, että olet antanut laskuttajalle valtuuden veloittaa tiliäsi. Suoraveloitus on vaivaton ja turvallinen tapa hoitaa laskut asioimatta pankissa. Sinun pitää vain huolehtia siitä, että tililläsi on katetta. Jälkikäteen näet maksut eriteltynä tiliotteelta. Tiliote toimii tositteena maksamastasi laskusta.

Suoralasku (verkkolasku, suoramaksu) toimii lähes suoraveloituksen tapaan. Maksun saaja lähettää laskun suoraan Internet-pankkiisi tai verkkopankkiisi. Saapunut lasku näkyy Internet-pankkisi maksuluettelossa. Laskuttajan logoa klikkaamalla voit päästä katsomaan laskusi erittelyn suoraan laskuttajan järjestelmästä. Tiliäsi veloitetaan vasta kun olet erikseen hyväksynyt laskun Internet-pankissasi. Suoralaskupalvelun käytöstä sovit pankkisi kanssa samaan tapaan kuin suoraveloituksestakin.

MAKSUPALVELU

Voit tehdä pankin kanssa maksupalvelusopimuksen laskujen maksamisesta. Tällöin lähetät laskut pankkiin maksupalvelukuoressa. Pankki veloittaa maksut tililtäsi eräpäivänä. Pankki maksaa laskusi eräpäivänä edellyttäen, että olet muistanut postittaa maksukuoresi pankkiisi kolme - neljä pankkipäivää aikaisemmin. Maksupalvelukuoren kääntöpuolella on tarkat ohjeet laskujen täyttämisestä.

MITÄ PANKKIPALVELUT MAKSAVAT

Pankkipalvelujen hinnat ja palvelumuodot vaihtelevat pankeittain. Palvelumaksujen seuraaminen ja vertailu on tarpeen, jotta löytäisit itsellesi sopivimman vaihtoehdon. Pankkipalveluista perittävistä hinnoista saat yksityiskohtaisia tietoja pankkien Internet-sivuilta ja pankkien konttoreissa olevista palveluhinnastoista.

SANASTO

ANNUITEETTI

Samansuuruisena summana toistuva pääoman lyhennyksestä ja korosta koostuva maksu, jonka luotonottaja maksaa, kunnes luotto on tullut kokonaan maksetuksi.

EURO

Euroopan talous- ja rahaliiton yhteinen raha. Eurosetelit ja -kolikot otetaan käyttöön 1.1.2002. Yksi euro jakaantuu sataan senttiin.

EURIBOR

Euroalueen rahamarkkinoiden viitekorko ja lyhenne sanoista Euro Interbank Offered Rate. Euribor on korko, jolla hyvän luottokelpoisuuden omaava pankki tarjoaa euromääräisiä pankkien välisiä määräaikaista talletuksia toiselle hyvän luottokelpoisuuden omaavalle pankille euroalueella.

KIINTEÄ KORKO

Korko, joka pysyy muuttumattomana koko talletus- tai laina-ajan.

LIKVIDI

Helposti rahaksi muutettava.

NOSTOPROVISIO

Pankin perimä tiliehtojen mukainen maksu, joka peritään silloin, kun asiakas nostaa nostorajoitteiselta tililtä varoja määrän, joka ylittää nostorajan.

PRIMEKORKO

Pankin oma viitekorko, jonka muutoksista pankki päättää viranomaisten kanssa sovittujen periaatteiden mukaan. Primekoron muutoksiin vaikuttavat lähinnä markkinakorkojen odotettavissa oleva kehitys ja inflaatio.

PÄÄOMATULO

Omaisuudesta saatu tulo, esimerkiksi osinko, korko, vuokra ja myyntivoitto.

VIITEKORKO

Korkopohja, johon vaihtuvakorkoisen talletuksen tai luoton korko sidotaan. Viitekoron muuttuessa myös asiakkaan saama tai maksama korko muuttuu.

LINKKEJÄ

PANKKIEN SIVUJA

Nordea www.nordea.fi
Osuuspankit www.osuuspankki.fi
Sampo www.sampo.fi
Aktia www.aktia.fi
Muut säästöpankit www.saastopankki.fi
Handelsbanken www.handelsbanken.fi
Ålandsbanken www.alandsbanken.fi
Skandinaviska Enskilda Banken www.seb.fi
Mandatum www.mandatum.fi
Paikallisosuuspankit www.paikallisosuuspankit.fi
Danske Bank A/S www.danskebank.com
Citibank International plc www.citicorp.com

MUITA SIVUJA

www.hex.fi (Helsingin pörssi; markkinainformaatio, päivän kurssit)
www.porssisaatio.fi (sijoittamista koskevia oppaita)
www.vakuutusneuvonta.fi
www.kela.fi (opiskelu, opintotuet)
www.bof.fi (Suomen Pankki; korot, euro)
www.vero.fi (vero-oppaat, vero-ohjeet)
www.veronmaksajat.fi (vero-ohjeet)
www.vyh.fi (Ympäristöministeriö; asuminen)
www.avant.fi (rahakortit)
www.luottokunta.fi (luottokortit)
www.sijoitusrahastot.fi (rahastoraportit)
www.kuluttajavirasto.fi (talouden hallinta, asuminen, euro)
www.euro.fi (tietoa eurosta)
www.eurooppatiedotus.fi (tietoa eurosta)

Euroseteleiden ja eurokolikoiden copyright:
EUROOPAN KESKUSPANKKI

Alkuun

**Suomen Pankkiyhdistys toimii pankkien toiminnan ja toimintaedellytysten
sekä keskinäisen yhteistyön edistämiseksi**

SUOMEN PANKKIYHDISTYKSEN JÄSENPAANKIT

Nordea Pankki Suomi Oyj

Aleksanterinkatu 36 B ● 00020 Nordea
Puhelin (09) 1651 ● Faksi (09) 1654 2838 ● www.nordea.fi

Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta

Teollisuuskatu 1 b ● PL 308, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 4041 ● Faksi (09) 404 3703 ● www.osuuspankki.fi

Sampo Oyj

Eteläesplanadi 8 ● 00075 Sampo
Puhelin 010 515 10 ● Faksi 010 513 2608 ● www.sampo.fi

Aktia Säästöpankki Oyj

Mannerheimintie 14 ● PL 207, 00101 Helsinki
Puhelin 010 247 5000 ● Faksi 010 247 6356 ● www.aktia.fi

Svenska Handelsbanken AB (publ)

Eteläranta 8 ● PL 315, 00131 Helsinki
Puhelin 010 444 11 ● Faksi 010 444 2299 ● www.handelsbanken.fi

Ålandsbanken Abp

Nygatan 2 ● PL 3, 22101 Maarianhamina
Puhelin 0204 29011 ● Faksi 0204 291 228 ● www.alandsbanken.fi

Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ)

Unioninkatu 30 ● PL 630, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 6162 8000 ● Faksi (09) 171 056 ● www.seb.fi

Mandatum Pankki Oyj

Bulevardi 10 ● PL 152, 00121 Helsinki
Puhelin 010 23610 ● Faksi (09) 632 705 ● www.mandatum.fi

Paikallisosuuspankkiliitto ry

Yrjönkatu 23 A ● PL 1290, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 68 11 700 ● Faksi (09) 68 11 7070 ● www.paikallisosuuspankit.fi

Danske Bank A/S

Aleksanterinkatu 44 ● PL 993, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 7514 5000 ● Faksi (09) 7514 5050 ● www.danskebank.com

Citibank International plc

Aleksanterinkatu 48 A ● PL 980, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 348 871 ● Faksi (09) 3488 7399 ● www.citicorp.com